

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1364

Vragen van het lid **Becker** (VVD) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het risico op een toenemende migratiestroom via de Balkan* (ingezonden 15 november 2019).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 15 januari 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1026.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Abgeordnete warnen vor einem neuen Budapest»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke gegevens heeft u over de toename van het aantal migranten aan de grenzen van de Balkanlanden?

Antwoord 2

Volgens de gegevens van de Europese Commissie is de afgelopen maanden sprake van een toegenomen migratiedruk op de Westelijke Balkan. De Europese Commissie monitort de situatie nauwgezet en verspreidt met regelmaat actuele overzichten. Ondanks de recente toename, benadrukt de Europese Commissie dat de aantallen niet vergelijkbaar zijn met die ten tijde van de migratiecrisis van 2015–2016.

Vraag 3, 4

Kunt u ingaan op hoe het kan dat de buitengrenzen klaarblijkelijk niet dicht zijn en als gevolg daarvan er via verschillende routes duizenden asielzoekers met een kansloze asielaanvraag Europa intrekken?

Kunt u inzichtelijk maken hoe getoetst wordt of er aan de buitengrenzen alles aan gedaan wordt om ongewenste migranten tegen te houden? Wordt er getoetst of de systemen van grenscontroles naar behoren functioneren en deze optimaal gebruikt worden? Wordt er bij alle grensposten even goed

¹ Welt.de, 11 september 2019, <https://www.welt.de/politik/deutschland/article203336644/Migration-Abgeordnete-warnen-vor-einem-neuen-Budapest.html>

gecontroleerd? Is er voldoende capaciteit? Welke andere problemen worden gesignaleerd en wat wordt daaraan gedaan?

Antwoord 3, 4

De individuele EU-lidstaten zijn primair verantwoordelijk voor het grenstoezicht aan de buitengrenzen en zij dienen conform het Schengenacquis grenstoezicht uit te voeren. Om de kwaliteit van het grenstoezicht te controleren en te borgen, wordt het Schengenevaluatiemechanisme toegepast. Dit mechanisme toetst bijvoorbeeld of de grenscontroles conform het Schengenacquis worden uitgevoerd en of de kwaliteit en capaciteit voldoende is om het grenstoezicht uit te kunnen voeren. Daarnaast voert het Europese grens- en kustwachtagentschap (Frontex) zogenaamde kwetsbaarheidsanalyses uit, waarbij wordt bepaald welke kwetsbaarheden er zijn aan de EU-buitengrens en of een lidstaat klaar is om huidige en eventueel opkomende uitdagingen aan de grens het hoofd te bieden. Als uit het Schengenevaluatiemechanisme of de kwetsbaarheidsanalyses blijkt dat lidstaten tekortkomingen hebben, dienen zij maatregelen te nemen. Het rapport van de Europese Rekenkamer constateert dat de opvolging van de aanbevelingen die voortvloeien uit het evaluatiemechanisme of de kwetsbaarheidsanalyse vaak te lang duurt. De Nederlandse inzet ten behoeve van de toekomstige herziening van de Verordening voor het Schengenevaluatiemechanisme is om de procedure te verkorten en efficiënter in te richten.

Vraag 5

Kunt u ook reflecteren op de constatering van de Europese Rekenkamer dat grenswachters dikwijls zonder de systemen te hebben geraadpleegd, mensen toestaan grenzen te overschrijden?² Onderschrijft u de bevinding dat visa niet systematisch bij alle grensposten worden gecontroleerd? En zo ja, welke mogelijkheden ziet u om dit op te lossen?

Antwoord 5

Nederland onderschrijft de bevindingen van de Europese Rekenkamer dat het in de praktijk voorkomt dat lidstaten bepaalde onderdelen van het Schengenacquis onvoldoende uitvoeren. In dit verband zijn het Schengenevaluatiemechanisme en de kwetsbaarheidsanalyse van Frontex belangrijke instrumenten om maatregelen te treffen om tekortkomingen in het grenstoezicht op te lossen.

Vraag 6

Ziet u mogelijkheden om binnen het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) meer te investeren in het versterken van de Europese buitengrenzen en/of in het aanleveren van extra bevoorrading richting de buitengrenzen? Zo nee, hoe staat Nederland tegenover de suggestie uit het artikel dat Europese landen meer ondersteuning moet bieden richting de Balkanlanden om te voorkomen dat de situatie daar verergert?

Antwoord 6

De EU-jaarbegroting voor 2020, het laatste jaar onder het huidige MFK, is 20 november jl. goedgekeurd. Hierbij is additioneel budget toegekend voor financiële bijstand aan landen aan de grenzen van de Europese Unie.³ In het nieuwe MFK per 2021 stelt de Commissie een hoger budget voor migratie gerelateerde uitgaven voor, waaronder voor grenstoezicht. Nederland bepleit meer prioriteit voor migratie binnen het nieuwe MFK. Daarbij dient kritisch gekeken te worden naar de benodigde financiering en de capaciteit om middelen op een effectieve manier uit te geven. Frontex is reeds qua budget, taken en personeel versterkt en heeft het mandaat om lidstaten intensiever dan voorheen te ondersteunen. Frontex heeft ook samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met Westelijke

² Speciaal verslag nr. 20/2019, «EU-informatiesystemen ter ondersteuning van grenstoezicht – een sterk instrument, maar meer aandacht nodig voor tijdige en volledige gegevens», 11 november 2019, <https://www.eca.europa.eu/nl/Pages/DocItem.aspx?did={3C8CA2DC-DE03-44EF-A6FB-345EF6C285D7}>

³ Kamerstuk 21 501-03, nr. 136

Balkanlanden. Zo is met Albanië al een grensoperatie gestart. Nederland levert een significante bijdrage aan Frontex operaties op de buitengrenzen.⁴

Vraag 7

Heeft u over de situatie op de Balkanlanden contact gehad met uw Europese collega's? Delen uw EU-collega's de zorgen over de toename van het aantal migranten via de Balkan-route? Zijn ze voornemens maatregelen te nemen, al dan niet samen met de Balkanlanden om de Balkanroute te sluiten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke?

Antwoord 7

De situatie op de Westelijke Balkan, in het bijzonder de toename van het aantal migranten dat de Oostelijke Mediterrane route volgt, wordt door de EU-lidstaten en de Europese Commissie nauwlettend gevolgd. Zowel tijdens de JBZ-Raad van 7-8 oktober als het EU-Westelijke Balkan Ministeriële Forum op 18-19 november stond dit onderwerp geagendeerd. En marge van de recente JBZ-Raad op 2 december jl. heb ik met het inkomende Kroatische Voorzitterschap gesproken over eventuele additionele beleidsmaatregelen op EU- en regionaal niveau om de migratiedruk op de Westelijke Balkan te verlichten. Volgens de laatste voortgangsrapportage van de Europese Commissie over de implementatie van de Europese agenda voor migratie is sinds 2015 meer dan 141 miljoen euro aan directe EU steun verleend om de vluchtelingen- en migratiecrisis op de Westelijke Balkan het hoofd te bieden.⁵ Sinds 2007 heeft de EU via het *Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)* de Westelijke Balkan op het gebied van migratie ondersteund met in totaal meer dan 216 miljoen euro. Daarnaast bieden de EU en EU-lidstaten bilateraal en multilateraal via internationale organisaties, zoals EASO en Frontex, operationele steun en expertise. Gelet op de situatie in Bosnië en Herzegovina, heeft de Europese Commissie eind oktober jl. een additionele 2 miljoen voor humanitaire hulp aan migranten toegezegd. Daarnaast heeft Bosnië, mede op aandringen van de internationale gemeenschap, het vluchtelingenkamp Vucjak ontruimd en migranten overgebracht naar andere opvanglocaties.

⁴ Kamerstuk 32 317, nr. 550

⁵ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20191016_com-2019-481-report_en.pdf